

Lausunto

15.04.2026

Asia: VN/27085/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Sisäministeriö

Asia Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle rikostiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi

Viite: Sisäministeriön lausuntopyyntö 19.2.2026

Yleisiä huomioita esitetyn lainsäädäntöuudistuksen vaikutuksista

Lausunnonantaja, Suomen Poliisijärjestöjen Liitto SPJL ry. myöhemmin Liitto, pitää ehdotettua rikostiedustelulainsäädäntöä sisällöllisesti perusteltuna ja turvallisuusympäristön muutoksiin vastaavana. Vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden, katujengirikollisuuden, kyberrikollisuuden sekä hybridiuhkien torjuminen edellyttää poliisilta aiempaa varhaisempaa ja tietojohtoisempaa puuttumista. Ehdotetut toimivaltuudet tukevat tätä tavoitetta, mutta niiden vaikuttava ja perusoikeuksien kannalta hyväksyttävä toimeenpano edellyttää riittäviä resursseja, rahoitusta ja kohdennettua koulutusta.

Poliisin resurssit

Ehdotettu uhkaperusteinen rikostiedustelu merkitsee osittaista muutosta poliisin tehtävärakenteessa ja toiminnan painopisteessä. Rikostiedustelun korostuminen lisää tarvetta tiedusteluanalyysiin, tekniseen osaamiseen ja operatiiviseen koordinointiin. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan lainsäädännön täysimääräinen toimeenpano edellyttää arviolta 31–35 henkilötyövuoden lisäystä, erityisesti keskusrikospoliisiin sekä rikostiedusteluun osallistuville poliisilaitoksille.

Liitto korostaa, että ilman vastaavaa henkilöstöresursointia vaarana on toimivaltuuksien käytön jääminen satunnaiseksi tai keskittyminen harvoihin vakavimpiin tapauksiin, mikä heikentäisi sääntelyn ennalta estävää vaikutusta.

Rahoitus

Lainsäädäntöuudistus edellyttää merkittäviä taloudellisia panostuksia, erityisesti automaattisen tiedonkeruun ja analyysijärjestelmien hankintaan, käyttöönottoon ja ylläpitoon. Esitysluonnoksessa arvioidaan, että:

- automaattisten tiedonkeräinten käyttöönotto aiheuttaa noin 5,2 miljoonan euron kustannukset kahden vuoden aikana
- järjestelmien vuosittaiset ylläpitokustannukset ovat noin 1,7 miljoonaa euroa
- poliisin toimintamenoihin kohdistuu pysyvä lisämäärärahatarve vuodesta 2028 alkaen vähintään 4,3–4,7 miljoonaa euroa vuodessa
- Poliisille syntyvien kulujen lisäksi myös Supolle syntyy kustannuksia. Perustamisvaiheen kustannukset olisivat 1,2 miljoonaa ja vuosittaiset lisäkustannukset 0,9 miljoonaa. Nämä kulut tulisi huomioida Supon määrärahoissa.

Lisärahoitusta tarvitaan myös tiedustelutoiminnan laillisuusvalvonnan vahvistamiseen ja tietojärjestelmämuutoksiin. Lausunnonantajan näkemyksen mukaan rahoituksen tulee olla pitkäjänteistä ja ennakoitavaa, jotta toimintaa voidaan kehittää hallitusti ja oikeusturvavaatimukset täyttävästi.

Koulutus ja osaamisvaatimukset

Ehdotetut rikostiedustelutoimivaltuudet on sidottu päällystään kuuluville, rikostiedusteluun perehtyneille poliisimiehille. Useiden keinojen käyttö edellyttää lisäksi erityiskoulutusta, joka koskee muun muassa:

- salaisia tiedonhankintakeinoja
- uhkaperusteista rikostiedustelua
- tietosuojaa ja henkilötietojen käsittelyä
- perus- ja ihmisoikeuksien huomioon ottamista
- laillisuusvalvontaa ja dokumentointivelvoitteita

Koulutustarve koskee paitsi operatiivista henkilöstöä myös päätöksentekijöitä, analyytikkoja ja teknisiä asiantuntijoita. Liitto pitää tärkeänä, että koulutus nähdään jatkuvana prosessina ja että sen resursointi vastaa toimivaltuuksien laajenemista

Riskit, mikäli resurssit, rahoitus ja koulutus eivät toteudu

Liitto nostaa esiin seuraavat keskeiset riskit:

1. Sääntelyn tehottomuus

Ilman riittäviä henkilö- ja talousresursseja uudet toimivaltuudet jäävät vajaakäyttöön, jolloin uhkaperusteisen rikostiedustelun tavoitteet eivät täyty.

2. Oikeusturva- ja perusoikeusriskit

Puutteellinen koulutus ja kiireessä tapahtuva toimeenpano lisäävät riskiä virheisiin, jotka voivat heikentää toiminnan laillisuutta ja luottamusta poliisiin.

3. Valvonnan kuormittuminen

Mikäli tiedusteluvalvontaan ja sisäiseen laillisuusvalvontaan ei osoiteta riittäviä resursseja, valvonnan vaikuttavuus heikkenee ja järjestelmän legitimiteetti vaarantuu.

4. Henkilöstön kuormittuminen ja osaamisvaje

Uudet tehtävät ilman vastaavaa resurssilisäystä voivat lisätä työkuormaa, hidastaa muuta rikostorjuntaa ja vaikeuttaa osajien saatavuutta.

Lopuksi

Liitto katsoo, että ehdotettu lainsäädäntö on tarkoituksenmukainen ja ajankohtainen, mutta sen onnistuminen edellyttää, että poliisin resurssit, rahoitus ja koulutus toteutetaan täysimääräisesti ja samanaikaisesti sääntelyn voimaantulon kanssa. Ilman näitä edellytyksiä riskinä on, että lainsäädännön hyödyt jäävät saavuttamatta ja siihen kohdistuvat oikeusturvaodotukset vaarantuvat

Rinne Jonne
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto

Nygård Mika
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto